

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดการปลอมแปลงหนังสือเดินทางในประเทศไทย

FACTORS LEADING TO PASSPORT FORGERY CRIMES IN THAILAND

พิมพ์ลภัส ศรีสุขใจ¹ และ ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม²

¹ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต, Srisukoo.p@gmail.com

² คณะอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต, Thamavit.t@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดการปลอมแปลงหนังสือเดินทางในประเทศไทย และ 2) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่ใช้หนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทย โดยศึกษาข้อมูลจากสื่อสาธารณะ หนังสือพิมพ์ เอกสารทางราชการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านอาชญากรรมข้ามชาติที่มีประสบการณ์ และผู้ที่อยู่ในแวดวงนักผลิตและค้าเอกสารปลอม รวมทั้งสิ้น 10 ท่าน

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุและแรงจูงใจในการเข้าสู่การปลอมแปลงเอกสาร มีปัจจัยหลายประการร่วมกัน ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มีความต้องการทรัพย์สินเงินทองและความต้องการชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากอดีตที่ผ่านมาและอุปสรรคของชีวิตในประเทศถิ่นกำเนิด ปัจจัยทางจิตวิทยา พฤติกรรมการลอกเลียนแบบหรือได้รับแรงบันดาลใจ ซึ่งมีอิทธิพลครอบงำส่งเสริมและสนับสนุนให้กระทำความผิด โดยศึกษาหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง หรือได้รับความรู้จากประสบการณ์ที่เคยประสบมาก่อน เมื่อตกอยู่ในความเดือดร้อนปัญหาทางการเงินจึงใช้ประสบการณ์และทักษะฝีมือพัฒนาและต่อยอด ปัจจัยทางสังคม การคบค้าสมาคมกับกลุ่มผู้กระทำความผิด การชักจูงให้เรียนรู้กระบวนการ ขั้นตอน และรูปแบบการเข้าร่วมกลุ่มอาชญากรรม โดยอาศัยความไว้เนื้อเชื่อใจมาจากชาติพันธุ์ ปุ่มหลังเดียวกัน สำหรับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่ใช้หนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทย ได้แก่ การป้องกันไม่ให้บุคคลเข้าสู่วงการอาชญากรรมข้ามชาติที่ใช้หนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทยด้วยการดำเนินคดีอย่างเด็ดขาด การเพิ่มโทษ รัฐควรรวดขันและก้าวทันตามความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของการใช้เทคโนโลยี เช่น การทำงานเชิงรุกและบูรณาการร่วมระหว่างองค์กร หน่วยงานรัฐพัฒนาสัมพันธ์กับภาคประชาชนร่วมกันตรวจสอบแหล่งมั่วสุม หรือกลุ่มอาชญากรรมต่างชาติ และรายงานเพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้เกิดพื้นที่อิทธิพล การเพิ่มพูนความรู้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบและพิสูจน์เฉพาะทาง

คำสำคัญ: ปลอมแปลงหนังสือเดินทาง, อาชญากรรมข้ามชาติ

ABSTRACT

This research has objectives 1) to study and analyze the factors leading to contributing to cross-border crime using counterfeit passports in Thailand. and 2) to investigate the prevention and solution of transnational crime committed using counterfeit passports in Thailand. Data were collected from various sources, including public media, official documents, related research, and in-depth interviews with key informants such as experienced law enforcement officers, former counterfeiters, and document forgers. A total of 10 participants were interviewed.

The study revealed several common factors, including economic factors, that motivate people to enter the document forgeries industry, such as the desire for wealth and a better life due to past obstacles in their country of origin. The psychological factor also influences and encourages individuals to imitate or be inspired by criminal behavior, in which they may learn through self-study from the internet or previous experience. When facing troubles or financial problems, individuals may use their expertise and skills to commit crimes without restraint. Social factors also lead individuals to associate with offenders who persuade them to learn organized crime processes, procedures, and patterns based on trust from their ethnic backgrounds. To prevent and resolve transnational crimes involving the use of fake travel documents in Thailand, strict prosecution and penalties are needed to prevent individuals from entering the country to commit these crimes. The government should be authoritarian and keep pace with rapid technological changes by proactively working and integrating across organizations. Besides, government agencies should develop relationships with the public sector to jointly inspect gathering sites and foreign crime groups and report any suspicious activities to prevent their area of influence. Moreover, specialized training should be conducted to enhance the knowledge of officers involved in technical inspection and verification.

Keywords: Counterfeit Passport, Transnational Crime

1. บทนำ

หนังสือเดินทางถือเป็นเอกสารทางการราชการรับรองเอกลักษณ์ และสัญชาติของพลเมืองผู้ถือหนังสือประเภทหนึ่ง โดยหนังสือเดินทางของประเทศต้นทางจะกระทำการออกเอกสารยืนยันตัวตน และทำหน้าที่ร้องขอประเทศปลายทางเพื่อให้อำนวยความสะดวกความคุ้มครองหรือสิทธิอื่นๆ ในขณะที่พลเมืองของประเทศต้นทางอยู่ต่างประเทศ (กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ) เช่น การติดต่อเพื่อเดินทางเข้า-ออก พักอาศัย ท่องเที่ยว การศึกษา และการประกอบธุรกิจในต่างประเทศ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันได้มีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากการปลอมแปลงหนังสือเดินทางเกิดขึ้นเป็นวงกว้าง การปลอมแปลงหนังสือเดินทางถูกนำไปใช้เพื่อการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ หรือการใช้ชีวิตในทางที่ดีขึ้น เช่น การลี้ภัยจากสงคราม หรือหลบหนีจากประเทศที่มีความขัดแย้ง เพื่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน แต่ที่เลวร้าย คือ การปลอมแปลงนำหนังสือเดินทางปลอมเพื่อต่อยอดหรือก่อเหตุอาชญากรรมประเภทอื่นๆ มีหน้าเข้าประเทศไทยได้รับการกล่าวขานว่าเป็นสถานที่ปลอมแปลงเอกสารระดับคุณภาพของโลกแห่งหนึ่ง

เหตุการณ์สำคัญที่ผ่านมา พบหลักฐานการออกหนังสือเดินทางในประเทศไทย ของกลุ่มก่อการร้ายพยัคฆ์ ทมิฬอีแลม (Liberation Tigers of Tamil Eelam: LTTE) ซึ่งกลุ่ม LTTE ถูกขึ้นบัญชีรายชื่อว่าเป็นกลุ่มก่อการร้าย

โดยการออกหนังสือเดินทางเพื่อก่อเหตุโจมตีประเทศศรีลังกา หรือชาวปาकिสถานจำนวน 2 คน ถูกจับกุมในข้อหาปลอมแปลงเอกสารจัดทำหนังสือเดินทางให้แก่สมาชิกกลุ่มอัลกออิดะห์เพื่อใช้ในการก่อเหตุโจมตีในเมืองมุมไบของอินเดีย และเมืองเมดคริจของประเทศสเปน (The Associated Press, 2010) หรือกรณีของนาย Hamid Reza Jafary ซึ่งใช้นามแฝง Doctor อายุ 48 ปี สัญชาติอิหร่าน ถือหนังสือเดินทางปลอมของประเทศบราซิล ใช้ชื่อว่า MR. ELISEU LEITE MORAES ทำหนังสือเดินทางเพื่อส่งจำหน่ายให้กับขบวนการลักลอบส่งคนไปยังประเทศที่สามโดยผิดกฎหมาย หรือเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2557 ภายหลังจากหนึ่งวันที่เครื่องบินสายการบินมาเลเซีย เที่ยวบิน MH 370 หายไปโดยมีองค์กรตำรวจอาชญากรรมระหว่างประเทศ (INTERPOL) รายงานว่าพบว่ามีผู้โดยสารในเที่ยวบินสวมใช้หนังสือเดินทางสัญชาติออสเตรียและอิตาลี ซึ่งถูกลักขโมยไปในประเทศไทย หรือเหตุการณ์ในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งประเทศไทยถูกใช้เป็นฐานก่อการร้ายข้ามชาติโดยชาวอิหร่านที่ระเบิดชอยสุขุมวิท 71 จากการสอบสวนพบว่าการใช้หนังสือเดินทางปลอมเพื่อกระทำความผิด เป็นต้น (Time, 2014) จากข้อมูลเบื้องต้นพบว่าการปลอมแปลงหนังสือเดินทางกลับกลายเป็นสาระสำคัญของการก่อเหตุอาชญากรรมข้ามชาติประการหนึ่ง ทว่า ปวีณา จิรัฐติกร (2549) แย้งให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาบทลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญานั้นไม่เพียงพอต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีผลตอบแทนมหาศาลจากการกระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญามีข้อจำกัดตามกฎหมาย

ประเทศไทยกลายเป็นแหล่งผลิตหนังสือเดินทางปลอมแหล่งใหญ่ของโลก ประเทศไทย ถูกตำหนิจากนานาประเทศ ว่าเป็นทั้งแหล่งประกอบอาชญากรรมข้ามชาติและเป็นทางผ่านไปยังประเทศต่างๆ ของขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก การปลอมหนังสือเดินทาง จึงถือว่าเป็นภัยคุกคามความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ และสิทธิของบุคคลผู้ถือหนังสือเดินทาง และภาพลักษณ์ของประเทศอย่างมากต่อมิติด้านเศรษฐกิจ ความปลอดภัย และความมั่นคงของชาติ ดังนั้น การกำหนดให้มีความผิดมูลฐานขึ้นก็เพื่อทำให้เกิดความชัดเจนในการนำมาตรการทรัพย์สินไปใช้กับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่จะต้องดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการกำหนดมาตรการในการลงโทษทางอาญากับผู้ที่ฟอกเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือจากการสนับสนุนช่วยเหลือการกระทำ ซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน และในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายนี้ยังได้มีการกำหนดมาตรการในการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ ซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือจากการสนับสนุนช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานอีกด้วย งานศึกษาเกี่ยวกับการ โจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลบนโลกไซเบอร์ กรณีศึกษา: การปลอมแปลงหนังสือเดินทางของกิตติยา แก้วมี (2563) ระบุว่าสาเหตุที่ประเทศไทยตกเป็นเป้าหมายการปลอมหนังสือเดินทาง โดยเฉพาะหนังสือเดินทางของอาชญากรรมข้ามชาติก็เนื่องมาจาก การเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมาก ทำให้สามารถโจรกรรมทรัพย์สิน และเอกสารของเหยื่อได้ง่าย โดยพนักงานโรงแรม มัคคุเทศก์ และหญิงบริการต่าง ๆ กระทำโดยการโจรกรรมทรัพย์สินและเอกสารของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการตรวจสอบการเดินทางเป็นเป้าหมายของการโจรกรรม ซึ่งกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติมีความชำนาญในการปลอมแปลงเอกสารบุคคล และมีความเชี่ยวชาญในการปลอมแปลงเป็นต้นทุนเดิม ในงานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาองค์ประกอบ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้อาชญากรรมแสวงประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงหนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทย เพื่อประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่รัฐในการออกแบบป้องกันหรือ

ศักดิ์กันได้อย่างทันทั่วถึงที่ ตลอดจนรักษาทรัพยากรเพื่อให้ดำเนินการได้อย่างตรงไปตรงมามากที่สุดต่อการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาเหล่านี้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดอาชญากรรมข้ามชาติ โดยใช้หนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทย

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่ใช้หนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทย

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดการปลอมแปลงหนังสือเดินทางในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

3.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาเอกสารงานวิจัย ตำราวิชาการ วารสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการวิเคราะห์การปลอมแปลงหนังสือเดินทางในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) กำหนดคำสำคัญในงานศึกษาที่เกี่ยวกับ “ปลอมแปลงหนังสือเดินทาง” และ “อาชญากรรมข้ามชาติ” โดยเลือกคำสำคัญเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อีกทั้ง สืบหาข้อมูล เอกสาร หนังสือพิมพ์ หรือสื่อสาธารณะ ซึ่งมีค่าสำคัญเกี่ยวกับการปลอมแปลงหนังสือเดินทางในประเทศไทยโดยตรงเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ โดยเลือกจากรายงานข่าว เอกสารราชการ หรือบทความในหนังสือพิมพ์ ตลอดจนสื่อออนไลน์ที่เผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ ข้อมูลเหล่านี้จะเลือกช่วงที่เผยแพร่ตั้งแต่เดือนมกราคม 2560 จนถึงเดือนมกราคม 2563

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก

สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 ราย ดังนี้ 1) ผู้กระทำความผิดในข้อหาปลอมแปลงหนังสือเดินทางและเกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ จำนวน 7 ราย ซึ่งเป็นผู้ต้องหาในคดีการปลอมแปลงเอกสาร และ 2) เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องการบังคับใช้กฎหมายจำนวน 3 ราย ได้แก่ 2.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนฝ่ายงานอาชญากรรมข้ามชาติและยาเสพติด รอง สว. (สอบสวน) กก.1 บก.ป. และ 2.2 เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนฝ่ายงานอาชญากรรมข้ามชาติและยาเสพติด

3.2.1 การรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์

ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน

1) เนื้อหาส่วนที่ 1 เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นเนื้อหาภูมิหลังของผู้ต้องหา รายละเอียดของประวัติภูมิหลังด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Socioeconomic status) ได้แก่ เพศสภาพ ศาสนา ความเชื่อทางการเมือง รายได้ การศึกษา ที่อยู่อาศัย เป็นต้น ซึ่งใช้เป็นตัวแปรอิสระ และผู้วิจัยใช้ชุดคำถามปลายเปิด

2) เนื้อหาส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่คาดว่าจะส่งผลต่อการกระทำเกี่ยวกับการปลอมแปลงหนังสือเดินทางในประเทศไทยได้แก่ ปัจจัยทางด้านกระบวนการที่บุคคลจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการ

กระทำความคิดการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง หรือที่เรียกว่าการคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านความเป็นอาชญากรรมและความเป็นพลเมืองดี ซึ่งเป็นที่มาของสาเหตุของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) สรุปประเด็นนำไปสู่การวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content Analysis) โดยการสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ศึกษาความหมายการสื่อความหมายตามเนื้อหาโดยใช้การวิเคราะห์แบบการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)

3) สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และเสนอแนะ

4. ผลการวิจัย

4.1 เนื้อหาส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายใน

ซึ่งเป็นเนื้อหาภูมิหลังของผู้ต้องหา รายละเอียดของประวัติภูมิหลังด้านสังคมและเศรษฐกิจ พบข้อมูลที่มีนัยสำคัญของผู้กระทำความคิดการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง ในประเทศไทย ผู้วิจัยสามารถแบ่งออกเป็นข้อมูลออกเป็น 2 มิติ ได้แก่ 1) ข้อมูลแบบคงที่ ได้แก่ เพศสภาพ ระดับการศึกษา อายุ ภูมิลำเนาเดิม ภาษาเพื่อการสื่อสาร สัญชาติ ซึ่งข้อมูลเหล่านั้น ไม่ได้ผันแปรไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปแต่ประการใด เป็นต้น ทว่า 2) สิ่งที่น่าสังเกต คือ ความเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพอย่างสิ้นเชิง ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตามสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ อาชีพและรายได้ ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกันโดยการปรับเปลี่ยนจากอาชีพที่มีรายได้ต่ำกลายเป็นรายได้ระดับปานกลางถึงสูง โดยผู้วิจัยจะหยิบยกตัวอย่างบางประการที่สำคัญซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1 ที่อยู่อาศัยและภูมิลำเนา

ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่อยู่อาศัยภูมิลำเนากำเนิดเป็นพื้นที่ที่ไม่สงบ พบความขัดแย้งทางการเมือง รวมถึงมีการสู้รบสงครามตลอดเวลา จึงเกิดการโยกย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยเพื่อไปใช้ชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในประเทศปลายทางในยุโรป หรือประเทศที่พัฒนาแล้วในการหาโอกาสในการหางานและพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ในทางที่ดีขึ้น รวมถึงด้านสุขภาพ ที่ทำให้อายุยืนยาวขึ้น

4.1.2 เพศสภาพ เพศสภาวะ อายุ ศาสนา และภาษา

ส่วนข้อมูลอื่นๆ ที่ปรากฏและมีความน่าสนใจพบว่า เป็นเพศชายต่างชาติ ชายกลางคนถึงสูงอายุระหว่าง 40 – 60 ปี ไม่พบเยาวชนหรือวัยรุ่นในขบวนการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และมีภรรยาในประเทศไทย ซึ่งจะมีจำนวนมากกว่า 1 คน และพบว่ามีจำนวนน้อยมากที่ชักจูงให้ภรรยามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความคิด ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ หรือภาษาที่สอง โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ แต่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ทั้งนี้ ผู้กระทำความคิดส่วนใหญ่่นับถือศาสนาอิสลามทั้งนี้ภายสุหน้และชื่อห้ แต่ด้วยลักษณะภายนอก อาทิ เครื่องแต่งกาย เสื้อผ้า และชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งบ่งบอกว่าไม่เคร่งในศาสนาอิสลามแต่อย่างใด มีพี่น้องจำนวนมากและบุตรจำนวนมาก

4.2 เนื้อหาส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก

ที่คาดว่าส่งผลกระทบต่อการกระทำความผิดการปลอมแปลงหนังสือเดินทางในประเทศไทย ได้แก่ ปัจจัยทางด้านกระบวนการที่บุคคลจะเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งกับพฤติกรรมอาชญากรรม หรือที่เรียกว่าการคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านความเป็นอาชญากรรมและความเป็นพลเมืองดี ซึ่งเป็นที่มาของสาเหตุของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.2.1 ความเป็นมาโดยสังเขปก่อนเดินทางเข้ามายังราชอาณาจักรไทย

ปัจจัยของพื้นที่ความเป็นศูนย์กลางคมนาคมเอื้อให้อาชญากรปลอมแปลงหนังสือเดินทางเดินทางเข้ามาในประเทศไทย นอกจากความสมัครใจในการเดินทางมายังราชอาณาจักรไทยแล้ว ยังพบข้อมูลการถูกล่อลวงให้เข้ามาค้าขายแรงงานยังประเทศเป้าหมาย โดยเฉพาะการหลอกลวงเรื่องโอกาสที่จะได้เดินทางไปยังประเทศในภูมิภาคตะวันตกหรือประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิ ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร เยอรมนี ออสเตรเลีย อิตาลี เบลเยียม และ สเปน เป็นต้น กล่าวอีกแง่หนึ่งจะเห็นได้ว่าภูมิประเทศไทยเอื้อต่อการคมนาคม ขนส่ง และเดินทางไปยังประเทศเป้าหมายปลายทางอื่น ได้แก่ ลาว เวียดนาม กัมพูชา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชายแดนพรมแดนระหว่างประเทศไทยทั้งสิ้น

4.2.2 ปัจจัยทางด้านกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่บุคคลจะเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งกับการกระทำความผิดการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง

จากข้อมูลพบว่าปัจจัยทางด้านกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่บุคคลจะเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งกับพฤติกรรมอาชญากรรมประกอบลักษณะที่เด่นชัดจนที่สุด คือ ผู้กระทำความผิดจะติดต่อสื่อสารและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเองในยามตกยากหรือมีปัญหาเดือดร้อน โดยอาศัยความรู้จักสนิทสนมกันมาก่อนในฐานะเพื่อนฝูงชาติพันธุ์ สัญชาติเดียวกันเองก่อน และพัฒนาการสร้างปฏิสัมพันธ์กันและกันเป็นวงจรในการช่วยเหลือและพึ่งพิงกัน จากนั้นจึงมีการแนะนำหรือทาบทามชักจูงให้เข้าร่วมกระบวนการ โดยใช้การบอกต่อหรือ मुखปาลูเซเพื่อแนะนำให้รู้จักกันเอง

4.2.3 ปัจจัยทางด้านคดีหรือการก่ออาชญากรรมตามการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายบังคับใช้ในราชอาณาจักรไทย ซึ่งเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งกับการกระทำความผิดการปลอมแปลงหนังสือเดินทางในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ประการที่น่าสนใจ ได้แก่

1) เจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด โดยการเอื้อประโยชน์หรือช่วยเหลืออาชญากรในประกอบอาชญากรรม เนื่องจากมีผลประโยชน์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน

2) ผู้กระทำความผิดมีความพัวพันกันกับอาชญากรรมในความผิดฐานอื่นๆ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าผู้กระทำความผิดจะรู้จักกับอาชญากรในฐานะการโจรกรรม เนื่องจากเอื้อประโยชน์ให้กับงานของตนเอง

3) ผู้กระทำความผิดเคยกระทำความผิดภายในประเทศต้นทางมาก่อนแล้ว ผู้กระทำความผิดยังคงกระทำความผิดที่ต่างประเทศอีกด้วย ผู้กระทำความผิดเหล่านี้กล้าที่จะเสี่ยงเข้ามากระทำความผิดในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ไม่เพียงแต่อาชญากรสัญชาติเดียวกัน ยังมีอาชญากรจากประเทศอื่น หรือมีเครือข่ายขนาดใหญ่เป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเข้ามากระทำความผิดในประเทศไทยร่วมขบวนการอีกด้วย

4.2.4 ปัจจัยทางด้านระดับโครงสร้างประเทศที่เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งกับการกระทำความผิดการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง

1) มิติทางด้านกฎหมาย ซึ่งจะพบในรูปแบบการก่อเหตุซ้ำ หรือกล่าวอีกหนึ่งความหมาย คือ การกระทำความผิดอีกครั้ง แต่มีช่องทางทางกฎหมาย เช่น สามารถประกันตัวได้ และการลดหย่อนโทษ จึงกลับมาทำ ความผิดซ้ำอีกครั้ง ตลอดจนไม่รู้สึกไม่เกรงกลัวต่อการบังคับคดีหรือใช้กฎหมายของราชอาณาจักรไทยแต่อย่างใด นอกจากนี้ ผู้กระทำความผิดมีความคิดเห็นว่ากฎหมายไทยมีความรุนแรงในการลงโทษน้อยไม่เพียงพอที่จะทำ ให้บุคคล เลิกคิดในการหวนกลับมาก่อเหตุซ้ำอีกครั้ง

2) มิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเปิดช่องทางชายแดนประเทศ เอื้อต่อการ เดินทางเข้า-ออกได้สะดวก และเกิดการเคลื่อนไหวเสรี เช่น การเปิดพรมแดนประเทศพื้นที่ขัดแย้ง ทำให้มีจำนวน ประชากรเดินทางมากขึ้น จึงกลายเป็นหมุดหมายหรือจุดเริ่มต้นที่ดีในการประกอบธุรกิจการปลอมแปลงหนังสือ เดินทางเป็นจำนวนมาก

3) ส่วนปัจจัยสุดท้ายเกี่ยวข้องกับความหย่อนยานของมาตรฐานของเจ้าหน้าที่ในการตรวจ ตราอย่างเคร่งครัด โดยผู้กระทำความผิดมีองค์ความรู้เกี่ยวกับความเข้มงวดมาก-น้อยของเจ้าหน้าที่ในแต่ละพื้นที่ จะ พบว่าผู้กระทำความผิดมีความเข้าใจและสัมผัสได้ถึงความหุลหวมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ในแต่ละพื้นที่ได้เป็น อย่างดี ทั้งนี้ ยังรวมถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เอื้อให้ขบวนการดังกล่าวกระทำความผิดได้ง่ายขึ้น เช่น เทคโนโลยีการพิมพ์ที่ทันสมัย และเครื่องปลอมแปลงที่เหมือนจริงมาก ตลอดจนทักษะและความชำนาญเฉพาะตัวทำ ให้ยากต่อการตรวจสอบ

4.2.5 ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมที่เข้ามามีบทบาทและส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดการ ปลอมแปลงหนังสือเดินทาง

1) ปัจจัยอุปสงค์และอุปทาน กล่าวคือ มีความต้องการของลูกค้ำเป็นจำนวนมากเอื้อต่อการ ผลิตจำนวนมากเช่นกัน

2) อัตราค่าจ้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับเวลา ต้นทุน และแรงงานที่สูญเสียไป จะพบว่าราคา ค่าจ้างต่อเล่มตกราคาเล่มละ 20,000-30,000 บาท ซึ่งมีความต้องการครั้งละจำนวนมาก เช่น ครั้งละ 30-50 เล่ม ตลอดจนค่าจ้างอื่น ๆ เช่น การลบรายละเอียดตราประทับ มีค่าจ้างอยู่ที่ 2,000 บาทต่อเล่ม หรือการเย็บเล่มหนังสือ ราคาอยู่ที่ 1,000-2,000 บาท ตลอดจนไม่ต้องอาศัยทักษะทางวิชาการ หรือศึกษาในระดับสูง อาจต้องใช้เพียง ประสบการณ์เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ

3) งานฝีมือ มีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักและความเชี่ยวชาญ เนื่องจากลักษณะของการส่งสินค้า หรือเมื่อลูกค้ำได้รับมอบสินค้าจะไม่มีมีการปรับแก้ไขแต่ประการใด งานที่ได้รับสะท้อนความชำนาญการและ นำเชื่อถือ และทักษะ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปลอมแปลงฯ มีความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติหรือข้อต้องห้าม อย่างถ่องแท้

4.2.6 ปัจจัยอื่น ๆ

1) พฤติกรรมการลอกเลียนแบบหรือได้รับแรงบันดาลใจ ซึ่งมีอิทธิพลครอบงำส่งเสริมและ สนับสนุนให้กระทำความผิด โดยบ่มเพาะและศึกษาหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง หรือได้รับความรู้มาจาก ประสบการณ์ที่เคยประสบมาก่อน เมื่อตกอยู่ในความเดือดร้อนปัญหาทางการเงิน จึงใช้ประสบการณ์ดังกล่าวพัฒนาและ ต่อยอด

2) ปัจจัยของช่วงเริ่มมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก จะเริ่มมีผู้กระทำความผิดในวงจรเดียวกันและนำไปสู่รู้จักกันมากยิ่งขึ้น การขยายแวดวงและข่ายงาน ตลอดจนเริ่มติดต่อกับอาชญากรแวดวงอื่นๆ ซึ่งจากข้อมูลจะพบว่าเป็นเครือข่ายการค้ามนุษย์ และการก่อการร้าย ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีกรขยายกรรมวิธีการปลอมแปลงนอกเหนือจากหนังสือเดินทางไปยังการปลอมแปลงบัตรเครดิตปลอม ธนบัตรต่างประเทศปลอม วีซ่า เช็คเงิน และตราขายเข้า-ออกประเทศ สติกเกอร์สัญลักษณ์แบบเต็มรูปแบบครบวงจร

3) ความต้องการไปยังประเทศปลายทางเพื่อความเป็นอยู่และชีวิตที่ดีกว่าการอาศัยอยู่ในถิ่นฐานเดิม โดยเฉพาะในรัฐสงคราม เช่น อิหร่าน เมียนมา ซิเรีย และปากีสถาน เป็นต้น เอื้อให้การทำหนังสือเดินทางปลอมมีความต้องการสูงขึ้น ภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำของประเทศดังกล่าว ทำให้หลายคนผันตัวไปเป็นอาชญากร

4) ผู้กระทำความผิดเข้าใจจุดประสงค์ของการปลอมแปลงหนังสือเดินทางปลอม เพื่อจุดประสงค์อาชญากรรมข้ามชาติเป็นข้อมูลประกอบเบื้องต้น ซึ่งเป็นพื้นฐานในการจัดทำหนังสืออยู่แล้ว เช่น ใช้เพื่อกิจการ ก่อการร้าย หรือการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ ยังมีความเข้าใจดีเกี่ยวกับการเลือกดำเนินการเอกสารปลอมเพื่อสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคต

5) ปัจจัยกดดันจากสังคมภายนอก เช่น ค่านิยมในความสำเร็จ ซึ่งใช้วัดหรือเป็นเกณฑ์ของการมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบ เช่น มีบ้าน คอนโดมิเนียม หรือแหล่งที่อยู่อาศัยอย่างสะดวกสบาย โดยไม่ได้คำนึงถึงความเดือดร้อนหรือความเสียหายจากการใช้ประโยชน์ของการปลอมแปลงหนังสือเดินทางก็ตาม เมื่อเผชิญความยากจนและความไม่ปลอดภัยทั้งชีวิตการจำคุกหรือรับโทษไม่กี่ปีเป็นเรื่องที่ทดแทนหรือชดเชยกันได้

4.3 แนวทางในการป้องปรามและการปราบปราม

กรณีปลอมแปลงเอกสารเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา และกรณีที่เป็นเอกสารสำคัญก็จะมีโทษให้หนักขึ้นมากกว่าการปลอมแปลงเอกสารธรรมดาทั่วไป การพิจารณาในลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายมากมาย ซึ่งจะยากต่อการควบคุม จึงควรพิจารณากฎหมายไปตามเจตจำนง หากคำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำ ความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารแล้ว ย่อมเห็นได้ว่าผู้ปลอมแปลงเอกสารมีเจตนาเล็งเห็นผลที่จะคิดได้ว่าเอกสารดังกล่าวย่อมจะถูกนำไปใช้ในการกระทำความผิดฐานอื่นได้อีก ซึ่งสำหรับการกระทำความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร โดยมีเหตุจำเป็นนั้น จะได้รับการพิจารณาลดโทษในชั้นศาลอยู่แล้ว หากพิจารณาแล้วมีมูลตามที่กล่าวอ้างจริง อีกทั้งหากกระทำความผิดปลอมเอกสาร เพื่อนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรงในอนาคตได้ กรณีดังกล่าวควรได้รับการพิจารณาแก้ไขในทุกแห่งทุกมุม โดยการกำหนดหลักการและข้อยกเว้นให้ชัดเจน เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในการบังคับกฎหมายต่อไปในอนาคต และควรมีการเพิ่มโทษที่หนักขึ้น

5. การอภิปรายผล

5.1 การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดอาชญากรรมข้ามชาติ โดยใช้หนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทย

ซึ่งใช้ทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องที่ก่อให้เกิดปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ประเทศไทยที่เอื้อให้เกิดอาชญากรรมข้ามชาติ โดยใช้หนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทยเป็นเครื่องมือต่อยอดเหล่านั้น พบว่าภูมิหลังของผู้ต้องหาหรือรายละเอียดของประวัติภูมิหลังด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Socioeconomic status) ได้แก่ เพศสภาพ ศาสนา ความเชื่อทางการเมือง รายได้ การศึกษา ที่อยู่อาศัย เป็นต้น เป็นปัจจัยแรงผลักดันหนึ่งก่อให้เกิดการกระทำ

ความคิดในพื้นที่ประเทศไทยที่เอื้อให้เกิดอาชญากรรมข้ามชาติ โดยใช้หนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทยเป็นเครื่องมือในการก่อคดีอาชญากรรมได้ ทั้งนี้ จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้กระทำความผิดเข้าใจจุดประสงค์ของการปลอมแปลงหนังสือเดินทางปลอม เพื่อจุดประสงค์อาชญากรรมข้ามชาติเป็นข้อมูลประกอบเบื้องต้น ซึ่งเป็นพื้นฐานในการจัดทำหนังสืออยู่แล้ว เช่น ใช้เพื่อกิจการก่อการร้าย หรือการค้ามนุษย์ นอกจากนั้น ยังมีความเข้าใจดีเกี่ยวกับการเลือกดำเนินการเอกสารปลอมเพื่อสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตาม ปัจจัยบางอย่างไม่ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือมีนัยสำคัญทางข้อมูล เช่น ด้านเพศสภาพ และด้านศาสนา ผู้ต้องหานับถือศาสนาอิสลามนิกายซุนนีและสุนนีไม่ได้มีแนวความคิดด้านศาสนาผลักดันหรือส่งเสริมการกระทำ ความผิด ทว่า ปัจจัยเกี่ยวกับแหล่งที่มา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งนัยทางความหมาย คือ ประเทศต้นสังกัดเป็นพื้นที่หลอหลอม และส่งเสริมให้เกิดการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายในประเทศไทย เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จะเห็นได้ว่าประเทศ ออสเตรเลีย ปากีสถาน แอลจีเรีย เมียนมา อิหร่าน มีลักษณะภูมิรัฐศาสตร์ร่วม คือ การสงคราม พื้นที่ความขัดแย้ง ความห่างไกล และยากจน การเข้าถึงไม่ถึงของความเจริญและการพัฒนา การศึกษา และความมั่นคงของรัฐบาลสร้างความไร้เสถียรภาพด้านความปลอดภัย ทำให้เกิดตระหนักถึงความไม่เกรงกลัวต่อหลักนิติรัฐอีกต่อไป เนื่องจากความตายและใช้ชีวิตไปวันต่อวัน โดยเฉพาะการเอาตัวรอดในความขัดแย้งและการสงคราม คือ ชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริง ดังนั้น ประเทศไทยเป็นพื้นที่เริ่มต้นชีวิตใหม่ แต่ด้วยทักษะ และความรู้ในประเทศปลายทางอยู่ในระดับต่ำจนถึงระดับไม่มีเลย จึงอาศัยช่องทางกระทำผิดกฎหมายทำมาหากิน และใช้ชีวิต พร้อมทั้งสร้างครอบครัวให้ดีขึ้น ซึ่งต้นทุนเดิมมีความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ หรือภาษาที่สอง นับว่าภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมือใช้ในการประกอบอาชีพดังกล่าว ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ เช่น สภาพแวดล้อมบ่มเพาะผู้ต้องหาให้กระทำผิด เห็นได้ชัดเจนว่าเกิดจาก ปัจจัยทางด้านกระบวนการที่บุคคลจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาชญากรรม หรือที่เรียกว่าการคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านความเป็นอาชญากรรมและความเป็นพลเมืองดี ซึ่งเป็นที่มาของสาเหตุของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน การเอาตัวเองไปคลุกคลีอยู่ร่วมในสังคมใดสังคมหนึ่งย่อมเกิดการเรียนรู้ และถ่ายทอดอุดมการณ์ที่เป็นไปแนวทางเดียวกัน ผู้กระทำความผิดด้านการปลอมแปลงเอกสารหนังสือเดินทางเพื่อต่อขออาชญากรรมส่วนใหญ่มาจากการชักจูงโดยสังคมเพื่อนฝูง และผู้อพยพลี้ภัยมาอาศัยในประเทศไทยและเกิดการชักจูงให้เรียนรู้กระบวนการ ขั้นตอน และรูปแบบการเข้าร่วมกลุ่มอาชญากรรมโดยอาศัยความไวเนื้อเชื้อใจมาจากชาติพันธุ์ปุมหลังเดียวกัน มีความเข้าใจห้วงกอบไปในแนวทางเดียวกัน นอกจากนั้น ปัจจัยอุปสงค์และอุปทาน มีความต้องการของลูกค้าเป็นจำนวนมากเอื้อต่อการผลิตจำนวนมาก อีกทั้ง ค่าจ้างสูงและกำไรดีเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนด้านเวลา วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานที่สูญเสียไป

5.2 การวิเคราะห์แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมข้ามชาติที่ใช้หนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทย

ประเด็นด้านการดำเนินการตามข้อกฎหมายโดยภาพรวมพบข้อเสนอกวามมีการปรับแก้ว่ากรณีที่ถูกคนนำเอกสารเดินทางปลอมไปใช้ในการประพังชีวิตหางาน เลี้ยงปากท้อง ลี้ภัยสงคราม ก็เข้าข่ายว่ากระทำการขัดต่อกฎหมายทั้งทางพฤตินัยและนิตินัย หากมีช่องว่างของการพิจารณาในลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายมากมายซึ่งจะยากต่อการควบคุมในภายภาคหน้า ทั้งนี้ ควรพิจารณากฎหมายไปตามเจตจำนง ซึ่งสำหรับการกระทำ ความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร โดยมีเหตุจำเป็นนั้น จะได้รับการพิจารณาลดโทษในชั้นศาลอยู่แล้ว หากพิจารณา

แล้วมีมูลตามที่กล่าวอ้างจริง อีกทั้งหากกระทำความคิดปลอมเอกสารเพื่อนำไปใช้ในการก่อการร้าย ค้ำมนุษย์ หรือ คดีอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศ ก็ควรจะมิบบัญญัติเฉพาะกาลเพื่อให้ได้รับโทษหนักขึ้นตามที่กล่าวถึง

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

6.1.1 สาเหตุและแรงจูงใจในการเข้าสู่วงการปลอมแปลงเอกสาร

โดยสรุปปัจจัยที่เอื้อให้เกิดอาชญากรรมข้ามชาติ โดยใช้หนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทย ซึ่งใช้ ทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องที่ก่อให้เกิดปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ประเทศไทยที่เอื้อให้เกิด อาชญากรรมข้ามชาติ โดยใช้หนังสือเดินทางปลอมในประเทศไทยเป็นเครื่องมือต่อยอดเหล่านั้น มีสาเหตุหลัก ได้แก่

1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่จากงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดมักมาจากประเทศที่มีความ รุนแรงและความขัดแย้งสูงสุด ความเป็นความตายเป็นเรื่องปกติของสังคม ชีวิตที่เหลืออยู่คือการต้องเอาตัวรอด และใช้ชีวิตไปแต่ละวัน สะท้อนถึงสังคมคือโอกาสในระดับรุนแรง ในมิติหลายๆ อย่าง เช่น อาหารและสุขภาพ ยา รักษาโรค การได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพสังคมไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ การใช้ชีวิตมุ่งเน้นการทำมาหากินและเอา ตัวรอดตลอดเวลา กล่าวคือ สภาพประเทศในการเมืองการปกครองมีความขัดแย้งเรื่องศาสนา การเมืองในการ ปกครอง ชาติพันธุ์ ได้แก่ ปากีสถาน แอลจีเรีย เมียนมา อิหร่าน อัฟกานิสถาน หรือกล่าวในอีกมุมหนึ่ง คือ ใช้ชีวิต ท่ามกลางภาวะสงครามหรือความขัดแย้งตลอดเวลา นอกจากนี้ ยังพบว่าสภาพอากาศตลอดจนสภาพภูมิศาสตร์ และ ภูมิอากาศอยู่ในระดับความขมขื่นเลวร้ายสูงสุด ส่งผลต่อสุขภาพและอายุในการใช้ชีวิตเป็นปัจจัยทำให้เกิดการดิ้นรน และเอาตัวรอด และข้อจำกัดบีบบังคับให้ชีวิตเข้าสู่วิถีการกระทำความผิด

1.1) ความต้องการทรัพย์สินเงินทองและความต้องการชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจาก อดีตที่ผ่านมาและอุปสรรคของชีวิตในประเทศถิ่นกำเนิด เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้กระทำความผิดปฏิเสธที่จะให้บุตรหรือ ครอบครัวดำเนินชีวิตเจริญรอยตามตนเองในอนาคต เรื่องราวทั้งหมดจึงเป็นความลับส่วนตัว ที่ไม่อาจเปิดเผยให้ ครอบครัหรือคนใกล้ชิดรับรู้ได้ จึงเห็นได้ว่า ผู้กระทำความผิดมักจะมีธุรกิจอื่นๆ บังหน้าปิดบังอำพรางการกระทำ ความผิด อาทิ รับจ้างรับแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่างประเทศ รับจ้างทำป้าย ค้าขายอุปกรณ์การแพทย์ จำหน่ายตัวเครื่องบิน เครื่องปรับอากาศ และเสื้อผ้า ควบคู่กับการจัดทำหนังสือเดินทางปลอมด้วย อีกทั้ง ผู้กระทำความผิดไม่มีความสามารถ หรือได้รับโอกาสที่จะปฏิบัติตามครรลองที่ถูกต้องของสังคมจึงเกิดความกดดันแก่ตนเอง ซัดความสามารถในการ ประกอบหาเลี้ยงชีพเป็นทักษะเดิมที่มีอยู่ในขณะที่ย้ายถิ่นฐานเดิม หรือมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย เช่น ภาคเกษตร ขยับขยายเป็นภาคแรงงานทดแทน สอดคล้องกับทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Strain Theory) ความเจ็บปวดที่ได้รับมี มากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ มนุษย์จะใช้เจตจำนงอิสระตัดสินใจว่าจะกระทำหรือไม่กระทำ โดยอาศัยหลักมนุษยทุกคนแสวงหาความสุข หลีกเลี่ยงความเจ็บป่วย หากเมื่อใดพิจารณาหรือชั่งน้ำหนักแล้วเลือกที่จะทำ เท่ากับว่าต้อง ขอมรับเพื่อรับผิดชอบต่อการกระทำนั้นไม่ว่าผลที่เกิดจากการกระทำคืออะไรก็ตาม

1.2) ปัจจัยอุปสงค์และอุปทาน กล่าวคือ มีความต้องการของลูกค้านับเป็นจำนวนมากเอื้อ ต่อการผลิตจำนวนมาก อีกทั้ง ค่าจ้างสูงและกำไรดี ซึ่งมีความต้องการครั้งละจำนวนมาก ตลอดจนค่าจ้างปาละอื่นๆ ที่ พ่วงมากับการจ้างงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ งานฝีมือ มีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักและความเชี่ยวชาญมีความเป็นมือ

อาชีพ เนื่องจากลักษณะของการส่งสินค้าหรือเมื่อลูกค้าได้รับมอบสินค้าจะไม่มี การปรับแก้ไขแต่ประการใด งานที่ ได้รับสะท้อนความชำนาญการและน่าเชื่อถือ และทักษะ นอกจากนั้น ยังพบว่าผู้ปลอมแปลงฯ มีความเข้าใจและ ความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติหรือข้อต้องห้ามอย่างถ่องแท้

2) ปัจจัยทางจิตวิทยา

พฤติกรรมลอกเลียนแบบหรือได้รับแรงบันดาลใจ ซึ่งมีอิทธิพลครอบงำส่งเสริมและสนับสนุน ให้กระทำความผิด โดยบ่มเพาะและศึกษาหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง หรือได้รับความรู้มาจากประสบการณ์ ที่เคยประสบมาก่อน เมื่อตกอยู่ในความเดือดร้อนปัญหาทางการเงินจึงใช้ประสบการณ์และทักษะฝีมือพัฒนาและต่อยอด โดยที่ไม่มีความยับยั้งชั่งใจต่อการกระทำความผิด ทั้งที่เข้าใจและวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า (ผู้ว่าจ้าง) ได้อย่าง ถูกต้องว่าเอกสารหรือหนังสือเดินทางนำไปใช้ในกิจกรรมประเภทใด ยกตัวอย่าง ผู้กระทำความผิดเห็นงานนี้ งานก่อนการว่าจ้าง เช่น รูปภาพเด็กเยาวชนเป็นจำนวนมาก ก็สามารถอนุมานได้ว่าหนังสือเดินทางเกี่ยวข้องกับการค้า มนุษย์ หรือการคัดแปลงอัตลักษณ์บางส่วนเล็กน้อยก็สามารถตีความได้ว่ามีการลักขโมยเกิดขึ้นและนำไปใช้ในทางที่ ขัดต่อหลักกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าการกระทำของมนุษย์อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลมีนัยสำคัญ ต่อการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกใช้เหตุผล ซึ่งเป็นที่มาของการตอบคำถามระดับปัจเจกบุคคลที่ตั้งอยู่บน พื้นฐานของผลประโยชน์ กล่าวคือ มนุษย์ถูกจัดว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่อยู่ในฐานะตัวแสดงกระทำพฤติกรรมที่มี เหตุมีผลรองรับอยู่เสมอในการตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทว่า มนุษย์จึงกระทำทุกวิถีทางเพื่อสนองตอบความ ต้องการของตนเอง อันรองรับผลประโยชน์และความต้องการของตนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ต้องการ ผู้กระทำ ความผิดรับรู้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดในองค์ความผิดฐานอื่นๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งแ่ง คือ ผู้กระทำ ความผิดเข้าใจจุดประสงค์ของการปลอมแปลงหนังสือเดินทางปลอมเพื่อจุดประสงค์อาชญากรรมข้ามชาติเป็นข้อมูล ประกอบเบื้องต้น ซึ่งเป็นพื้นฐานในการจัดทำหนังสืออยู่แล้ว เช่น ใช้เพื่อกิจการก่อการร้าย หรือการค้ามนุษย์ นอกจากนั้น ยังมีความเข้าใจดีเกี่ยวกับการเลือกดำเนินการเอกสารปลอมเพื่อสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายนำไปใช้ประโยชน์ ต่อไปในอนาคต

3) ปัจจัยทางสังคม

3.1) การคบค้าสมาคมกับกลุ่มผู้กระทำผิด ในรายงานฉบับนี้ตอบย้ำว่าการกระทำ ความผิดไม่ได้เกิดขึ้นจากพันธุกรรม แต่เกิดจากสภาพแวดล้อมในการขัดเกลาและชักนำ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การ เอาตัวเองไปคลุกคลีอยู่ร่วมในสังคมใดสังคมหนึ่งย่อมเกิดการเรียนรู้ และถ่ายทอดอุดมการณ์ที่เป็นไปแนวทาง เดียวกัน ผู้กระทำความผิดด้านการปลอมแปลงเอกสารหนังสือเดินทางเพื่อต่อยอดอาชญากรรมส่วนใหญ่มาจากการ ชักจูงโดยสังคมเพื่อนฝูง และผู้อพยพลี้ภัยมาอาศัยในประเทศไทยและเกิดการชักจูงให้เรียนรู้กระบวนการ ขั้นตอน และรูปแบบการเข้าร่วมกลุ่มอาชญากรรมโดยอาศัยความไว้เนื้อเชื่อใจมาจากชาติพันธุ์ปมหลังเดียวกัน มีความเข้าใจ หัวอกไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งสิ่งที่น่าสนใจคือ การคบค้าสมาคมของผู้กระทำความผิดในลักษณะการปลอมแปลง เอกสารหนังสือเดินทางเพื่อก่ออาชญากรรมข้ามชาติเกิดจากการถูกหลอกลวงให้เดินทางไปประเทศที่ 3 โดยเฉพาะ พื้นที่ประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว แต่การเข้ามายังประเทศไทยเพื่อจุดประสงค์ของการพักค้างชั่วคราวเพื่อเดินทางไป ยังประเทศเป้าหมายเท่านั้น ดังนั้น คนที่คอยช่วยเหลือและดูแลกันและกันยามตกยากในห้วงดังกล่าว คือ พื้นที่ ปลอดภัยพื้นที่แรก และเป็นพื้นที่รูปธรรมมากที่สุดในการให้ความช่วยเหลือ จึงไม่น่าแปลกใจว่าบุคคลดังกล่าวจะเป็น บุคคลที่มีอิทธิพลสูงสุดอีกด้วย ซึ่งเป็นวงจรแรกที่แนะนำหรือเชิญชวนให้กระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ ผู้กระทำ

ความคิดจะติดต่อดสื่อสารและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเองในยามตกทุกข์ได้ยากหรือมีปัญหาเดือดร้อน โดยอาศัยความรู้ จักสนิทสนมกันมาก่อน ในฐานะเพื่อนฝูงชาติพันธุ์สัญชาติเดียวกันเองก่อน และพัฒนาการสร้างปฏิสัมพันธ์กันและกัน เป็นวงจรในการช่วยเหลือและพึ่งพิงกัน จากนั้นจึงมีการแนะนำหรือทาบทามชักจูงให้เข้าร่วมกระบวนการ โดยใช้การ บอกต่อ ทั้งนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นข่ายงานที่อาศัยในแต่ละประเทศเดียวกัน และมีการติดต่อประสานงานกันและกันอยู่ แล้วหรือกลุ่มสอดคล้องกับทฤษฎีความแตกต่างในการคบค้าสมาคม (Differential Association Theory) ของ Sutherland (1939)

3.2) ปัจจัยทางด้านระดับ โครงสร้างของประเทศที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการ กระทำความคิด การปลอมแปลงหนังสือเดินทางในประเทศไทย ซึ่งถือเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในการก่อ เหตุ ดังนี้

3.2.1) มิติทางด้านกฎหมาย ซึ่งจะพบในรูปแบบการก่อเหตุความคิดซ้ำ หรือ กล่าวอีกหนึ่งความหมาย คือ การกระทำความคิดอีกครั้ง เนื่องจากมีช่องโหว่ทางกระบวนการยุติธรรม เช่น สามารถ ประกันตัวได้ และการลดหย่อนโทษ จึงเป็นเหตุผลของการกลับมาทำความคิดซ้ำอีกครั้ง รวมถึงไม่รู้สึกไม่เกรงกลัว ต่อการบังคับคดีหรือใช้กฎหมายของราชอาณาจักรไทยแต่อย่างใด นอกจากนี้ ผู้กระทำความผิดมีความคิดเห็น ว่า กฎหมายไทยมีความรุนแรงในการลงโทษน้อยไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลเลิกคิดในการหวนกลับมาก่อเหตุซ้ำอีกครั้ง ทั้งนี้ ยังพบมิติการกระทำความผิดในฐานความผิดอื่นๆ คบคู่อีกด้วย เช่น การถูกจับกุมในข้อหาค้าขายยาเสพติด หลังจากการปล่อยตัวจึงออกมากระทำความผิดในข้อหาปลอมแปลงหนังสือเดินทางต่ออีกหนึ่งฐานความผิด

3.2.2) มิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเปิดช่องทางชายแดน ประเทศเอื้อต่อการเดินทางเข้า-ออก ได้สะดวก และเกิดการเคลื่อนไหวเสรี เช่น การเปิดพรมแดนประเทศพื้นที่ชายฝั่ง ทำให้มีจำนวนประชากรเดินทางมากขึ้น จึงกลายเป็นหมุดหมายหรือจุดเริ่มต้นที่ดีในการประกอบธุรกิจการปลอมแปลงหนังสือเดินทางเป็นจำนวนมาก

3.2.3) ความหย่อนยานของมาตรฐานของเจ้าหน้าที่ในการตรวจตราอย่าง เกร่งกรีด ผู้กระทำความผิดมีความเข้าใจและสัมผัสได้ถึงความหละหลวมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ในแต่ละพื้นที่ได้ เป็นอย่างดี ตลอดจนทักษะและความชำนาญเฉพาะตัวทำให้ยากต่อการตรวจสอบ หากจะตรวจสอบต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ และเครื่องมือเฉพาะทางในการตรวจสอบ สะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันไม่ใช่เรื่องง่ายในการจับกุมและปราบปราม

6.1.2 แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่ใช้หนังสือเดินทางปลอมใน ประเทศไทย

ข้อเสนอและอธิบายแนวทางป้องกันและปราบปรามการเข้าสู่การปลอมแปลงหนังสือเดินทางเพื่อ ก่ออาชญากรรมข้ามชาติมีรายละเอียด ดังนี้

1) การป้องกันไม่ให้บุคคลเข้าสู่การอาชญากรรมข้ามชาติที่ใช้หนังสือเดินทางปลอมใน ประเทศไทยด้วยการดำเนินคดีอย่างเด็ดขาด

การรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของพลเมืองในชาติ ถือเป็นประเด็นสำคัญสูงสุด ของผู้บังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น กฎหมายถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาภักดีของชาติและบ้านเมือง หากมีการ กระทำความผิดก็เข้าข่ายว่าเป็นการละเมิดประโยชน์ส่วนรวมของคนในชาติ แม้จะมีการหยิบขกหรืออ้างอิงประเด็นที่ มีความอ่อนไหวหรือคาบเกี่ยวต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนก็ตาม เช่น การลักลอบจากประเทศสงคราม การอพยพจากพื้นที่

ความขัดแย้ง เป็นต้น ทั้งนี้ การพิจารณาในลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายมากมายซึ่งจะยากต่อการควบคุมในภายภาคหน้า การตีความตามกฎหมายควรพิจารณากฎหมายไปตามเจตจำนง ซึ่งสำหรับการกระทำความคิดฐานปลอมแปลงเอกสารโดยมีเหตุจำเป็นนั้นจะได้รับการพิจารณาลดโทษในชั้นศาลอยู่แล้ว นอกจากนั้น การปลอมแปลงเอกสารก็ยิ่งถือว่าเป็นการละเมิดต่อสิทธิและผลประโยชน์ของบุคคลชั้นเบื้องต้น โดยเฉพาะหนังสือเดินทางคือ หนังสือสำคัญทางราชการเกี่ยวกับสิทธิของพลเมือง ผู้กระทำความผิดมีเจตนาฝ่าฝืนศีลธรรมของสังคม ผู้กระทำความผิดย่อมเริ่มต้นจากการตัดสินใจกระทำความผิดโดยเจตนาร้าย เป็นการตัดสินใจว่าจะกระทำความผิด มิใช่การกระทำความผิดโดยประมาท โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารเดินทาง ซึ่งเป็นเอกสารทางราชการอันเป็นเอกสารที่มีความสำคัญ ซึ่งหากกระทำการปลอมแปลงสำเร็จ และมีก้นำเอกสารเดินทางปลอมดังกล่าวไปใช้ย่อมจะเกิดความเสียหายทั้งในระดับบุคคล หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน รวมไปถึงในระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ แม้ว่าเหตุผลอันเป็นเหตุที่มาของการปลอมแปลงเอกสารเดินทางจะมีหลากหลายประการก็ตาม

2) การเพิ่มโทษ

แม้ว่าการกระทำความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร โดยตัวเองแล้วจะมีใช้ความผิดร้ายแรงในตัวเอง แต่ความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารนั้นอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในตัวเองที่ร้ายแรงตามมาได้ เช่น คดีอาชญากรรมค้ำมนุษย์ ขาเสพลิด หรือก่อการร้าย ด้วยเหตุที่ผู้กระทำความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารย่อมจะสันนิษฐานได้ว่าเอกสารที่ตนปลอมแปลงไปนั้น จะต้องถูกนำไปใช้ในการกระทำความผิดอย่างอื่นต่อไปเป็นแน่แท้ คงไม่มีเหตุผลใดที่จะปลอมแปลงเอกสารแล้วไม่นำเอกสารนั้นไปใช้ ดังนั้น หากคำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารแล้ว ย่อมเห็นได้ว่าผู้ปลอมแปลงเอกสารมีเจตนาเล็งเห็นผลที่จะคิดได้ว่าเอกสารดังกล่าวย่อมจะถูกนำไปใช้ในการกระทำความผิดฐานอื่นได้อีก ก็ควรจะต้องได้รับโทษหนักขึ้นมากกว่าโทษตามความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารเพียงเท่านั้น โดยอาจพิจารณาตามทฤษฎีเงื่อนไข ถ้าไม่มีเหตุของการปลอมแปลงเอกสารแล้ว ความผิดฐานอื่นก็จะไม่อาจเกิดขึ้นได้ หรือเกิดขึ้นได้ยาก หรืออาจพิจารณาในลักษณะว่าการกระทำในการปลอมแปลงเอกสารดังกล่าว เป็นไปโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายอื่นๆ ต่อผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความผิดอื่นตามมา

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติการ

- 1) การบังคับใช้กฎหมายควรเป็นไปอย่างเข้มงวดและเคร่งครัด และตีความตามเจตนาของผู้กระทำความผิด เพื่อป้องกันช่องโหว่หรือการแสวงประโยชน์ในภายภาคหน้า
- 2) หน่วยงานรัฐควรกวาดล้างและก้าวก่ายตามความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของการใช้เทคโนโลยี เช่น การทำงานเชิงรุกและบูรณาการหลายๆองค์กร เพื่อตกผลึกหาหนทางป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด
- 3) หน่วยงานภาครัฐควรทำงานร่วมกับภาคประชาชน โดยร่วมมือกันตรวจสอบแหล่งมั่วสุมหรือกลุ่มอาชญากรรมต่างชาติ และรายงาน เพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้เกิดพื้นที่ที่อิทธิพลใดเกิดขึ้นในประเทศ
- 4) การเพิ่มพูนความรู้ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบและพิสูจน์พยานเฉพาะทาง

6.2.2 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1) การติดต่อและสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือการขอสนับสนุนการตรวจสอบจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือแลกเปลี่ยนข่าวสารเฉพาะด้านอย่างสม่ำเสมอ

2) การสร้างเครือข่ายในการตรวจจับและเพิ่มโทษในการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง เพื่อให้โครงข่ายอาชญากรรมที่จะนำหนังสือเดินทางปลอมไปต่อยอดเกรงกลัวต่อบทลงโทษ และความศักดิ์สิทธิ์ของการบังคับใช้กฎหมาย

3) พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องของแต่ละหน่วยงาน เช่น เทคโนโลยีระบบการจดจำใบหน้ามาใช้ในการแยกแยะลักษณะต่างๆบนใบหน้าของมนุษย์เพื่อใช้ในการระบุตัวตนของบุคคลมาปรับใช้

4) การเพิ่มประสิทธิภาพในด้านจัดการองค์กรภายในให้เกิดความโปร่งใส การปรับทัศนคติ ค่านิยม รวมไปถึงการตรวจสอบและประเมินผลงานจากหน่วยงานภายนอกหรือองค์กรอิสระ

เอกสารอ้างอิง

กิตติยา แก้วมี. (2563). การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลบนโลกไซเบอร์ กรณีศึกษา: การปลอมแปลงหนังสือเดินทาง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ*, 8, 42-51.

ปวีณา จิรัฐติกร. (2549). การเพิ่มความพินิจหลักฐานเกี่ยวกับการปลอมเอกสารราชการในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 : ศึกษากรณีการปลอมหนังสือเดินทาง (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

Sutherland, E. H. (1939). *Principles of Criminology... [of] "Criminology"*. Philadelphia: JB Lippincott Company.

The Associated Press. (December 2, 2010). *Thai police announce crackdown on fake passport ring*. Retrieved from <https://www.ctvnews.ca/thai-police-announce-crackdown-on-fake-passport-ring-1.581651>

Time. (April 18, 2014). *Bangkok Terrorism Arrests Could Mark Latest Setback for Hizballah and Iran*.

Retrieved from <https://time.com/67985/bangkok-arrests-possible-hizballah-setback/>